

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-bachelor Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie van de Vrije Universiteit Amsterdam

	Gegevens	
datum	Naam instelling	: Vrije Universiteit Amsterdam
21 mei 2013	Naam opleiding	: wo-bachelor Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie (180 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 21 december 2012
Definitief besluit	Variante opleiding	: voltijd
accreditatie wo-bachelor	Locatie opleiding	: Amsterdam
Culturele Antropologie en	Datum goedkeuren	
Ontwikkelingssociologie van de	panel	: 10 april 2012
Vrije Universiteit Amsterdam	Datum locatiebezoek	: 8 juni 2012
(001308)	Datum visitatierapport	: 12 december 2012
uw kenmerk		
CvB/EK/dv/2012/1915		
ons kenmerk		
NVAO/20131510/ND		
bijlagen	Instellingstoets kwaliteitszorg	: aangemeld en geaccepteerd voor het invoeringsregime van de instellingstoets kwaliteitszorg als bedoeld in artikel 18.32 b en c van de WHW
3		

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Inlichtingen

Lisette Winsemius
+31 (0)70 312 23 81
l.winsemius@nvaonet

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nvaonet | www.nvaonet

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie (CAO) is een generieke bacheloropleiding met een thematische oriëntatie. Centraal staan de begrippenparen religie en diversiteit en ontwikkeling en globalisering. Zes bijbehorende centrale concepten die vooral worden uitgewerkt in de keuzevakken van het tweede jaar zijn religie, identiteit, etniciteit, gender, ontwikkeling en macht.

De doelstelling van de opleiding is om kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes aan te bieden op het terrein van de antropologie. Studenten leren de wereldwijde diversiteit van het menselijk samenleven vanuit een holistisch en vergelijkend perspectief begrijpen en worden doordrongen van de samenhang en wisselwerking tussen culturele systemen en praktijken en sociale verhoudingen op verschillende niveaus. Van deze doelstelling zijn een aantal eindkwalificaties afgeleid. Deze zijn in overeenstemming met het domeinspecifiek referentiekader en hebben het vereiste wetenschappelijk niveau. Wel zouden de eindkwalificaties meer kunnen worden toegespitst op het initiële karakter van de bacheloropleiding. Op dit moment onderscheiden de bachelor eindkwalificaties zich nauwelijks van die van de aansluitmaster. Ook zouden de eindkwalificaties explicieter kunnen verwijzen naar de praktische toepassingsmogelijkheden van de voorgeschreven academische kennis en vaardigheden.

Recente ontwikkelingen binnen de Faculteit der Sociale Wetenschappen laten zien dat de bacheloropleiding zich in een complex krachtenveld bevindt. De afgelopen jaren is de opleiding gedwongen tot een groot aantal herprogrammeringen. Om financiële en inhoudelijke redenen dringt het faculteitsbestuur nu aan op een nauwere samenwerking tussen de 'kleine' bacheloropleidingen Politicologie, Sociologie en Culturele Antropologie. Enerzijds geeft dat de opleiding Antropologie de mogelijkheid om in bredere kring voor haar specifieke methodologische uitgangspunten uit te dragen. Anderzijds stelt deze samenwerking het opleidingsmanagement voor de uitdaging om bij een steeds grotere overlap tussen de curricula toch de disciplinaire kernidentiteit van de antropologie in stand te houden. De commissie erkent het dilemma en stelt met tevredenheid vast dat het faculteitsbestuur duidelijk heeft uitgesproken de zelfstandige identiteit van de opleiding te willen handhaven. De commissie vraagt het faculteitsbestuur dan ook met klem om het opleidingsbestuur de middelen toe te wijzen om die zelfstandigheid ook in de toekomst te waarborgen.

Het driejarige bachelorprogramma is een logisch gestructureerd, cumulatief curriculum met een activerend karakter. Het eerste jaar staat in het teken van de 'antropologische onderdompeling'. Het tweede jaar is voor de thematische, theoretische en methodologische verdieping, terwijl het derde jaar zowel inhoudelijke verbreding als inhoudelijke integratie biedt. Voor de wetenschappelijke vorming van studenten is voldoende aandacht.

Met ingang van studiejaar 2011-2012 heeft het curriculum een belangrijke programmawijziging ondergaan. Hoewel het gezien de recente implementatie van de veranderingen lastig is om een weloverwogen te formuleren, heeft de commissie toch enige sterke en zwakkere aspecten geïdentificeerd. Een goede toevoeging aan het bachelor curriculum zijn de recent geïntroduceerde leerlijnen 'onderzoeken', 'schrijven' en 'presenteren'. Ook de keuzemogelijkheden in het derde jaar van de bacheloropleiding (de

Pagina 3 van 8 Vrije Ruimte van 30 EC) zijn positief. Zeker de mogelijkheden voor het volgen van een stage zijn goed geregeld. Prijzenswaardig is dat er ook een vak is toegevoegd om studenten op de arbeidsmarkt voor te bereiden (Professionele en thematische oriëntatie).

Minder positieve aspecten zijn er ook. Zo zijn in de recente herprogrammering (meer) vakken van sociologie en politicologie aan het programma toegevoegd, waardoor het programma aan breedte heeft gewonnen, maar dan wel enigszins ten koste van de antropologische diepgang. De keuzemogelijkheden voor studenten binnen de opleiding antropologie zijn ingeperkt en voor antropologische kernvakken is minder tijd beschikbaar. Dit heeft ook weerslag op de gebruikte onderwijsmethodes. Het merendeel van de antropologische kernvakken maakt gebruik van handboeken, waarmee studenten snel de weg wordt gewezen in een bepaald veld. Volgens de commissie zou nog vaker dan nu gewerkt kunnen worden met leeslijsten van specifiek antropologische literatuur, waaruit studenten zelf een selectie maken. Een andere observatie betreft het M&T-onderwijs in de bacheloropleiding. Dat is met vier cursussen van in totaal 24 EC goed geborgd, maar wel grotendeels buiten de afdeling georganiseerd. De commissie meent dat antropologen zich binnen de faculteit sterker zouden kunnen opwerpen als hoeders van de kwalitatieve onderzoekstraditie, die zo sterk verbonden is met de kern van de antropologie.

Een positief punt is het bereikte succes op het gebied van internationalisering. Engels is in de meerderheid van de bachelor vakken inmiddels de voertaal en de opleiding weet daardoor relatief veel internationale studenten te trekken. Met betrekking tot de opleidingsspecifieke voorzieningen is het afdelingsblog Standplaats Wereld in positieve zin opgevallen. In navolging van de andere Nederlandse antropologieopleidingen zou ook een studievereniging opgericht kunnen worden die lezingen, filmavonden, excursies etc. organiseert en het opleidings- programma zo in een ruimere context plaatst.

De kwaliteit van de stafleden is goed. Er is sprake van een bevolgen docententeam met hart voor het onderwijs. De kwantiteit van het onderwijzend personeel is, zoals de staf-studentratio's laten zien, in de bacheloropleiding wel een reden tot zorg. Zeker in de periode dat de herprogrammering moest worden doorgevoerd, was de werkdruk van docenten structureel te hoog. Ook worden senior-onderzoekers sterk gestimuleerd om externe onderzoeksgelden te verwerven, wat soms leidt tot verminderde inzet in het onderwijs. Het inzetten van net afgestudeerde studenten in het onderwijsprogramma vindt de commissie geen ideaal middel om vaste stafleden te ontlasten. Het faculteitsbestuur dient ervoor te zorgen dat de vacante leerstoel Sociale Antropologie op korte termijn kan worden opgevuld.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een systeem van toetsing dat in grote lijnen voldoet. Zij hanteert een goed doordachte mix van toetsvormen die aansluit op de vakinhoud, de gestelde leerdoelen en het niveau van studenten. Met betrekking tot het toetsbeleid en de rol die de examencommissie daarin vervult, is er ruimte voor verbetering. Op dit moment is de dagelijkse praktijk rond toetsing slechts in beperkte mate vastgelegd in formele regels of instituties. Om te garanderen dat studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren, is het belangrijk dat het toetsbeleid verder geformaliseerd wordt. De examencommissie dient actief invulling te gaan geven aan haar nieuwe wettelijke verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld door steekproefsgewijs tentamens en scripties op te vragen en de kwaliteit daarvan te toetsen.

Pagina 4 van 8 Terwijl het systeem van toetsing voor verbetering vatbaar is, laten de bestudeerde scripties zien dat studenten bij afronding van de opleiding daadwerkelijk beschikken over de kennis en vaardigheden die hen kwalificeren voor verdere studie of het betreden van de arbeidsmarkt. In grote lijnen was de commissie het eens met de door de begeleiders toegekende cijfers. Hoewel bachelorscripties noodzakelijkerwijs beperkt zijn in scope, was de commissie toch positief over de invulling die studenten aan het eindwerk gaven, al kon in sommige scripties het 'antropologische' karakter wel wat sterker worden aangezet. De commissie was aangenaam verrast door de inhoudelijke originaliteit en de schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden die in de scripties naar voren kwamen. Als verder bewijs dat studenten de eindkwalificaties realiseren geldt het feit dat zij zonder problemen doorstromen naar vervolgopleidingen. Omdat de opleiding op dit moment niet als eindonderwijs gezien wordt, zijn er geen gegevens beschikbaar over de positie van bachelor alumni op de arbeidsmarkt.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel om de disciplinaire eigenheid en diepgang in de samenwerking met andere opleidingen te bewaken en om de docent-student ratio te verbeteren.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 12 maart 2013 naar voren te brengen. Bij e-mail van 26 april 2013 heeft de instelling gereageerd op het voornemen tot besluit. Dit heeft geleid tot aanvulling van bijlage 2 in het definitieve besluit.

Op grond van het voorgaande besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de wo-bachelor Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie (180 ECTS; variant: voltijd; locatie: Amsterdam) van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

De NVAO heeft een bestuurlijke afspraak gemaakt met de instelling om, in het licht van de aanbevelingen in het visitatierapport, uiterlijk na academiejaar 2014-2015 te laten beoordelen of de examencommissie de taak vervult die haar wettelijk is opgelegd en de opleiding een formeel systeem van toetsing hanteert. De instelling zal hierover uiterlijk 30 april 2015 rapporteren.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014 en is van kracht tot en met 31 december 2016 (2019)¹.

Den Haag, 21 mei 2013

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Gelet op het bepaalde in artikel 18.32c, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) bedraagt de geldigheidsduur van de accreditatietermijn van de opleiding maximaal drie jaar zolang de instelling nog niet beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg. Zodra de instellingstoets is verkregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar zes jaar.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval na 1,2 en 3 jaar

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval na 1 jaar	22%	14%	23%	7%	19%	20%
uitval na 2 of 3 jaar	31%	25%	27%	14%		

Tabel 2: Rendement (vwo instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	26%	45%	50%	38%
Rendement na 4 jaar	63%	68%	70%	
Rendement na 5 jaar of langer	80%	81%		

Tabel 3: Rendement (totale instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	28%	46%	37%	37%
Rendement na 4 jaar	63%	68%	67%	
Rendement na 5 jaar of langer	79%	78%		

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD	BKO
Percentage	21%	79%	14%

Tabel 5: Docent-studentratio

Ratio	59
-------	----

Tabel 6: Contacturen

Studiejaar	1	2	3
Contacturen	14	12	12

- Prof. dr. Michiel Baud (voorzitter), hoogleraar Latijns-Amerika Studies, Universiteit van Amsterdam, en directeur van het Centrum voor Studie en Documentatie van Latijns-Amerika (CEDLA);
- Prof. dr. Inge Hutter, hoogleraar Demografie en decaan van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. Alexandra Pillen, universitair docent Medische Antropologie, University College London;
- Ir. Adrie Papma, zakelijk directeur Oxfam/Novib NL;
- Reinout Meijnen MA, alumnus Culturele Antropologie, Universiteit Leiden.

Het panel werd ondersteund door dr. Floor Meijer, secretaris (gecertificeerd).